

УДК 78.071(477):929](045)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8572-4774>
DOI: 10.34026/1997-4264.35.2024.318127

Литвиненко Алла Іванівна,
кандидат мистецтвознавства, доцент,
доцент кафедри культурології, філософії та
музеєзнавства. Полтавський національний
педагогічний університет імені
В. Г. Короленка, Полтава

Alla Lytvynenko,
Candidate of Art History, Associate Professor,
Associate Professor of the Cultural Studies,
Philosophy and Museology Department.
Poltava National Pedagogical University
named after V. G. Korolenko, Poltava

БІОГРАФІЧНА ТРАДИЦІЯ В УКРАЇНСЬКІЙ МУЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ: ТЕМПОРАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Анотація. Мета статті – простежити еволюцію біографічної традиції в українській музичній культурі, визначити її вплив на формування національної ідентичності та культурну спадщину загалом. Для досягнення мети виконано низку завдань: визначено сутність понять «біографія» та «біографічна традиція»; виокремлено основні етапи розвитку біографічної традиції; проаналізовано біографії видатних українських музикантів різних історичних періодів; розкрито роль біографічних досліджень у формуванні національної ідентичності; надано рекомендації щодо практичного застосування та подальші наукові вектори дослідження окресленої проблематики. **Методологія дослідження.** Під час дослідження використано загальнонаукові методи пізнання: аналіз, синтез, систематизація та узагальнення. **Наукова новизна статті.** Охарактеризовано біографічну традицію в українській музичній культурі крізь призму її історичного розвитку та зв'язку з формуванням національної ідентичності. Новизна праці полягає у комплексному підході до аналізу біографій видатних українських митців з урахуванням впливу соціальних, політичних і культурних чинників на їхню творчість. Це дало змогу виявити роль біографічної традиції не лише як засобу документування індивідуальних досягнень, а й як важливого інструменту відновлення та збереження національної культурної спадщини в сучасних умовах. **Висновки.** З'ясовано, що біографічна традиція відіграє важливу роль у формуванні культурної ідентичності нації, слугує джерелом глибокого розуміння розвитку української музичної культури. Аналіз біографій українських композиторів засвідчив, що їхня творчість є відображенням як індивідуальних пошуків, так і колективного мистецького досвіду, включно із соціальними і політичними умовами, у контексті яких відбувалася діяльність творців української музичної культури. Дослідження життя і творчості сучасних українських митців є актуальним науковим вектором розвитку музичної біографічної традиції, що сприятиме розширенню культурних обмінів і зміцненню статусу української музичної спадщини на міжнародному рівні.

Ключові слова: біографія, біографічна традиція, історично-часовий контекст, музична культура, культурна спадщина, національна ідентичність.

Постановка проблеми та актуальність дослідження. Біографічна традиція – важливий елемент культурної спадщини у формуванні національної ідентичності та історичної пам'яті народу. В українській музичній культурі вона відображає різноманітні аспекти життя та творчості видатних музикантів, композиторів і виконавців, що вплинули на розвиток музичного мистецтва в Україні. Дослідження біографій цих особистостей дає змогу не лише з'ясувати їх внесок у культуру, а й зрозуміти контекст, у якому вони діяли, а також історичні, соціальні та культурні умови, що впливали на їхнє мистецтво.

Музична культура в Україні зазнавала численних змін, викликаних як внутрішніми, так і зовнішніми факторами, такими як політичні перетворення, соціальні зрушення та культурні інновації. Від ранньої фольклорної традиції до сучасних експериментів біографічні нариси слугують важливим джерелом інформації про еволюцію музичного мистецтва, його жанрові та стилістичні трансформації. Таким чином, біографічні дослідження відкривають нові горизонти для розуміння не лише окремих особистостей, а й цілого явища української музичної культури.

Актуальність даного дослідження для сучасної України полягає в тому, що в умовах глобалізації та культурної інтеграції важливо зберегти й популяризувати національну культурну спадщину. Розуміння біографічної традиції сприятиме формуванню патріотичних цінностей, відновленню національної самоідентифікації та розвитку української музичної культури в нових історичних умовах.

Мета статті – простежити еволюцію біографічної традиції в українській музичній культурі, визначити її вплив на формування національної ідентичності і культурну спадщину загалом.

Аналіз сучасних досліджень і публікацій. Вивчення біографічної традиції в українській музичній культурі охоплює праці багатьох дослідників, які зосереджені на різних аспектах цього феномену. Такими дослідниками є В. Чишко, В. Дзеверін, В. Попик, О. Михайличенко, В. Белікова, Л. Корній, М. Марків, М. Михаськова, М. Крижня, Б. Столярчук, Н. Костюк, М. Чухліб, К. Гончарук, О. Полевина, О. Кольцова та інші. Втім, недостатньо дослідженою залишається проблема взаємозв'язку між біографічною традицією та формуванням музичної ідентичності українських композиторів і виконавців. Багато з цих досліджень акцентують увагу на окремих особистостях та їх внеску в музичну культуру,

однак відсутність комплексних підходів до аналізу біографій у контексті соціальних і культурних трансформацій залишає прогалини в розумінні біографічної традиції як цілісного явища.

Виклад основного матеріалу. Перш ніж перейти до розкриття теми дослідження, охарактеризуємо поняття «біографія» і «біографічна традиція», що є спорідненими та широко використовуються у вітчизняній науковій літературі та інформаційній практиці.

Кембриджський словник визначає біографію як «історію життя людини, написану кимось іншим» (Biography, 2024). На думку В. Чишко, біографія є історико-культурним феноменом, який охоплює різноманітні види, жанри та форми біографічного дослідження, що склалися упродовж тривалого часу, являючи собою як предмет, так і напрям у літературній і науковій творчості, а також мистецтво створення біографій (Чишко, 1996). Однак, на нашу думку, найбільш повним і точним є визначення, наведене в Українській літературній енциклопедії, де біографія трактується як біографічний твір, у якому на основі фактів і документів реконструюється життя, діяльність і духовний розвиток людини в контексті суспільних умов її епохи (Дзеверін, 1998. Т.1).

У своєму дослідженні В. Попик висловлює думку про те, що поняття «біографічна традиція», а також інші терміни, пов'язані з теоретичними й методичними засадами біографічних досліджень, є похідним від «біографія». Біографічна традиція формується впродовж тривалого часу й охоплює як особливості написання біографій, так і еволюцію методів дослідження життя та діяльності окремих осіб у різних суспільно-історичних умовах. В українській науковій літературі біографічна традиція формувалася на підставі вивчення біографій видатних діячів культури, науки, мистецтва, чий внесок у формування національної спадщини був особливо вагомим (Попик, 2015, с. 122-136).

Вивчення біографічної традиції у контексті української музичної культури має свою специфіку. Як зазначає О. Михайличенко, музиканти, композитори та виконавці є не лише носіями музичного мистецтва, а й активними учасниками культурного життя суспільства (Михайличенко, 2010). Їхня творчість часто відображає соціальні та політичні процеси, а також культурні зміни, що відбуваються у державі. Таким чином, дослідження біографічної традиції в українській музичній культурі створює можливості для більш глибокого розуміння розвит-

ку музичного мистецтва, зокрема його зв'язку з іншими сферами життя суспільства.

Слід зауважити, що біографічна традиція у музичній сфері формується не лише за допомогою індивідуальних досягнень, а й у контексті колективного досвіду, оскільки музика є засобом віддзеркалення історичних подій, соціальних змін і культурних цінностей відповідної епохи. Тож біографічну традицію потрібно розглядати як важливий елемент формування культурної іден-

тичності нації, що, зокрема, є особливо актуальним для сучасної України, яка переживає складні часи повномасштабної війни, соціальних трансформацій і культурних викликів.

Основні етапи формування біографічної традиції в українській музичній культурі, кожен з яких характеризується своїми особливостями, впливами та культурними змінами, наведено в табл. 1.

Таблиця 1

**Етапи формування біографічної традиції в українській музичній культурі
(Белікова, 2011; Корній, 1996)**

Етапи	Особливості формування біографічної традиції
I етап (до XIX століття)	Упродовж цього періоду біографічні сюжети передавалися через пісні, легенди та інші види народної творчості. Народна музика відображала життя й побут простих людей і героїчних постатей, віддзеркалювала соціально-історичні зміни, що відбувалися в суспільстві. Кобзарі, бандуристи завдяки своїй творчості ставали носіями культурної історії й традицій українського народу. Цей етап був засадничим у формуванні української народної творчості, а музична спадщина, зокрема фольклор, потужним виразником самоідентифікації українців.
II етап (межа XIX–XX століть)	Етап українського національно-культурного відродження в Україні, становлення професійного музичного мистецтва пов'язаний із написанням перших письмових біографій композиторів і виконавців; митці та їхні біографії стають важливим джерелом для розуміння культурного контексту епохи. Зростає інтерес до дослідження українського фольклору, що активно впроваджується в класичні твори. Біографії музикантів цього часу сфокусовані на особистих творчих досягненнях, реакціях на суспільні зміни та особливості музичного життя в Україні та світі.
III етап (1920–1990 роки)	Цей період характеризується політичною централізацією та контролем над культурою з боку влади. Дослідження біографій музикантів стають важливим інструментом для пропаганди радянських цінностей. Відомі культурні постаті того часу, такі як Борис Лятошинський, отримують офіційне визнання. Разом із тим їхні біографії часто зазнають цензури, що обмежує об'єктивність та повноту їхніх життєписів. Біографічні дослідження зосереджуються на досягненнях композиторів у рамках соціалістичного реалізму, що значно спотворювало уявлення про реально існуючий культурний контекст.
IV етап (з 1991 року до сьогодні)	Після здобуття Україною незалежності (1991) відбувається значна трансформація у вивченні біографічної традиції. Дослідники звертають увагу на теми еміграції, адаптації українських музикантів у світовий соціокультурний простір, оцінюють внесок митців у музичну спадщину України та світу. У цей період активізується вивчення раніше недоступних архівних джерел, перевидаються біографії українських композиторів, що дає змогу глибше усвідомити роль митця в музичному процесі своєї епохи. З'являється нове покоління науковців, які досліджують взаємозв'язок між музикою і соціокультурними викликами сучасності.

Примітка: систематизовано автором

Слід пригадати також імена видатних українських митців, творчий доробок і новачі у царині музичної творчості яких відіграли ключову роль у формуванні національної культурної спадщини України. Вітчизняні дослідники, такі як М. Марків, М. Михаськова, М. Крижня, Б. Столярчук, називають засновником української класичної музики Ми-

колу Лисенка (1842–1912) (Марків, 2022; Михаськова, 2011, с. 66–68; Крижня, 2023; Столярчук, 2021). Безперечно, його творчість стала важливим етапом у формуванні національної музичної ідентичності. Лисенко активно досліджував український фольклор, впроваджуючи народні мотиви в свою музику. Біографічні свідчення про нього підтверджують, що

його діяльність не обмежувалася композиторською творчістю. Він був піаністом, диригентом, педагогом і відомим громадським діячем. Микола Лисенко став символом національного відродження, тому його біографія є важливим джерелом для розуміння культуротворчих процесів свого часу.

На думку Н. Костюк, нову генерацію українських композиторів, що продовжили справу Миколи Лисенка, представляє Левко Ревуцький (1889–1977) (Костюк, 2023). Його творчість відзначається інноваційним підходом до композиції, використанням нових форм і жанрів. Біографічні дослідження цього українського композитора, педагога, музичного та громадського діяча демонструють, яким чином особисті переживання й політичні обставини вплинули на творчість митця. Левко Ревуцький активно працював над інтеграцією української музики у світовий контекст, що робить його постать значущою для вивчення розвитку музичної культури не лише в Україні.

Наступним ключовим представником української музичної культури ХХ століття став Борис Лятошинський (1895–1968). Біографія цього українського композитора, диригента й педагога охоплює складні періоди в історії нашої держави, зокрема, часи репресій та еміграції. Як зазначає у своїй праці М. Чухліб, Борис Лятошинський був відданий розвитку української музики, що часто суперечило вимогам радянського соцреалізму та піддавалося різкій критиці з боку «партійних» композиторів і критиків. Його стосунки з радянським режимом відображають досвід таких відомих діячів, як Олександр Довженко і Максим Рильський. Як і вони, Борис Лятошинський отримав численні нагороди, пишучи твори на замовлення влади, а з 1939 по 1941 рік очолював Спілку композиторів України. Проте, незважаючи на визнання тогочасного режиму, митець прагнув створювати життєздатні умови для розвитку української національної музичної культури (Чухліб-а, 2022, EP). Музична спадщина Бориса Лятошинського є глибоко філософською, що свідчить про усвідомлення композитором національних культурних традицій і новаторських художніх пошуків, відповідно до вимог часу. Біографічний контекст його життя дає змогу зрозуміти, як особисті та соціальні обставини вплинули на музику.

За версією інтернет-медіа про музику й культуру України та світу «Слух», найвидатнішими представниками сучасної музичної культури України є ком-

позитори Мирослав Скорик, Валентин Сильвестров та Євген Станкович (Чухліб-б, 2022, EP).

Мирослав Скорик – один із найпопулярніших і водночас недооцінених композиторів у музичному світі. Він здобув звання беззаперечного фаворита серед слухачів значною мірою завдяки своєму культовому твору «Мелодія». Мирослав Скорик був митцем-еклектиком, який опановував широкий спектр жанрів і стилів. Як більшість композиторів ХХ століття, митець черпав натхнення у фольклорі, зокрема у гуцульських ритмах і мелодіях. Його метою було передати дух народної музики, а не просто процитувати її.

Євген Станкович – композитор, який користується повагою в академічних колах, але залишається відносно невідомим широкому загалу в Україні. Про його життя та творчість бракує інформації в Інтернеті. Хоча найбільші лейбли класичної музики, такі як Toccata Classics та Naxos, випустили деякі з його відомих творів, більшу частину доробку можна знайти лише на YouTube або через пошук фізичних записів. Разом з тим, у 1985 році ЮНЕСКО визнала Третю камерну симфонію Євгена Станковича однією із десяти найкращих композицій світу. На думку К. Гончарук, композитор став відомим завдяки своїм зусиллям, спрямованим на те, щоб донести український фольклор до широкої аудиторії, прославляючи та підносячи його культурне значення (Гончарук, 2022, EP).

Сучасник Мирослава Скорика, Валентин Сильвестров, є ще однією видатною постаттю в українській музиці. Він навчався у Бориса Лятошинського та Левка Ревуцького і розпочав свій композиторський шлях під впливом авангардної музики в стилі Альбана Берга, Антона Веберна та Арнольда Шенберга. Як видатний учасник київського авангардного руху 1960-х років, Валентин Сильвестров і його колеги-нонконформісти сприйняли новаторські тенденції західноєвропейської академічної музики. Сьогодні його твори виконують по всьому світу. Їх рекомендують на платформі YouTube. Крім того, вони є в офіційних плей-листах Spotify. Найповнішу колекцію його творів можна знайти в онлайн-архіві на платформі Bandcamp (Чухліб-а, 2-22, EP).

Аналіз біографій видатних музичних діячів наголошує важливе значення біографічної традиції для музичної культури України. Вивчаючи їхнє життя та творчість, можна виявити не лише індивідуальні досягнення митців, а й колективні

процеси, що формували ідентичність української музичної культури.

Біографічна традиція є важливим елементом, що впливає на формування національної ідентичності, культурної пам'яті та розвиток мистецтва. На думку О. Полевіної, авторки збірки «Вони змінили світ музики», біографії видатних українських композиторів, у яких описується їхнє життя та творчість, є не лише історичними документами, а й джерелом натхнення для сучасних музикантів (Полевіна, 2020, EP). Щоб повністю розкрити тему пропонованого дослідження, потрібно звернути увагу на вплив біографічної традиції на сучасну українську музичну культуру, а також дослідити, як ці традиції взаємодіють із сучасними культурними процесами.

Крім того, біографічна традиція має значний вплив на музичну освіту. Дослідження життя та творчості українських митців сприяє створенню сучасних навчальних програм у музичних закладах освіти. Інтеграція вивчення біографій у навчальний процес робить освітню систему більш гнучкою та інтегрованою в світовий культурний контекст, що сприяє глибшому розумінню здобувачами історії української музики.

Важливим аспектом є також відображення соціальних змін у музиці через біографічні дослідження. Музика сучасних українських композиторів нерідко стає відповіддю на складні соціально-політичні обставини, що дає можливість простежити зміни в суспільстві через творчість. Як зазначає у своїй праці громадська діячка О. Кольцова, музика лежить в основі ідентичності та формує світогляд (Кольцова, 2023, EP). Тому такі теми, як національна ідентичність, боротьба за свободу, відродження української культури, часто звучать у творах сучасних музикантів, що сприяє діалогу між минулим і сучасністю та переосмисленню культурних цінностей.

Отже, біографічна традиція – це важлива складова музичної культури нашої держави. Вона не лише документує внесок видатних музикантів, композиторів та виконавців у розвиток музичного мистецтва, а й формує сучасну музичну культуру через вплив на нові покоління митців. Вивчення біографій дає змогу глибше зрозуміти історичний контекст, у якому вони діяли, а також відкриває нові перспективи для відродження національної ідентичності та переосмислення музичних традицій у сучасних умовах.

Напрямами подальших досліджень і практичного застосування біографічної традиції в українській музичній культурі можуть стати:

1. Інтеграція біографічних досліджень у навчальні програми закладів освіти, які здійснюють підготовку майбутніх музикантів, що сприятиме глибшому усвідомленню студентами своєї культурної спадщини.

2. Активне використання сучасних технологій для популяризації біографічної традиції, створення цифрових платформ та медіапроектів, які дадуть змогу спростити й розширити доступ до біографічних матеріалів.

4. Дослідження біографій сучасних українських музикантів, які продовжують і трансформують традиції своїх попередників.

5. Популяризація музичної культури України за кордоном через міжнародні культурні обміни та проекти, що сприятиме утвердженню української музики на світовій арені.

Висновки. Біографічна традиція є важливим джерелом формування культурної ідентичності нації й українського музичного культуротворчого процесу. Аналіз біографій митців різних поколінь свідчить, що їхня діяльність є відображенням індивідуальних пошуків і колективного досвіду. Подальший розвиток музичної біографічної традиції в Україні сприятиме розширенню культурних обмінів та зміцненню статусу української музичної спадщини на міжнародному рівні. За результатами дослідження рекомендовано інтегрувати біографічні дослідження у навчальні програми музичних закладів освіти для глибокого розуміння культурної спадщини та ролі біографічної традиції в українській і світовій культурі.

Джерела та література

- Biography. *Cambridge dictionary*. 2024. URL: <https://dictionary.cambridge.org/uk/dictionary/english/biography>
- Белікова, В. В. (2011). *Історія української музики*: Навч. посібник. Кривий Ріг: МОНМС України. Видавничий дім. 372 с.
- Гончарук, К. (2022). Композитор Євген Станкович: «Весь український народ зараз – збройні сили». *Суспільне культура*. URL: <https://suspilne.media/culture/283284-kompozitor-evgen-stankovic-ves-ukrainskij-narod-zaraz-zbrojni-sili/>
- Дзеверін, І. О. (1988). Українська літературна енциклопедія: в 5 т. Біографія. Київ: Голов. ред. УРЕ ім. М. П. Бажана. Т. 1: А–Г. 536 с.

- Кольцова, О. (2023). Як зробити музику однією з основ ідентичності. *LB*. URL: https://lb.ua/blog/oleksandra_koltsova/571131_yak_zrobiti_muziku_odniieyu_z_osnov.html
- Корній, Л. (1996). *Історія української музики*. Ч. I (Від найдавніших часів до середини XVIII ст.). Київ-Харків-Нью-Йорк: Видавництво М. П. Коць. 314 с.
- Костюк, Н. (2023). Брати Ревуцькі – двоєдинство визначних митців України. *Історичний календар. Особистості*. Національний історико-етнографічний заповідник «Переяслав». URL: <https://www.niez.com.ua/museums/entsyklopediia-zapovidnyka/istorychnyikalendar/%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96/2686-braty-revutski-dvoyedynstvo-vyznachnykh-myttsiv-ukrayiny.html>
- Крижня, М. (2023). «З'єднав Східну і Західну Україну». До 181-ї річниці від дня народження композитора Миколи Лисенка. *Суспільне культура*. URL: <https://suspilne.media/culture/405680-zednav-shidnu-i-zahidnu-ukrainu-do-181-ricnici-z-dna-narodzenna-kompozitora-mikoli-lisenka/>
- Марків, М. (2022). Хто такий Микола Лисенко – батько української класичної музики. *Слух*. URL: <https://slukh.media/texts/who-is-mykola-lysenko/>
- Михайличенко, О. В. (2010). *Мистецька освіта в Україні: теорія і практика*. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка. 255 с.
- Михаськова, М. А. (2011). Особливості методичного забезпечення курсу «Історія української музики» у навчальних закладах педагогічної освіти. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки*, № 6. С. 66-68. URL: http://lib.ndu.edu.ua:8080/dspace/bitstream/123456789/522/1/%D0%9D%D0%97_2011_6.pdf#page=66
- Полєвіна, О. (2020). «Вони змінили світ музики»... і мій світ! *Народне слово*: [інтернет-версія]. URL: <http://surl.li/fkumvs>
- Попик, В. І. (2015). Biography – біографіка – біографістика – бібліографія: понятійний арсенал історико-біографічних досліджень. *Український історичний журнал*, № 3. С. 122-136. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Popyk_Volodymyr/Biography_biohrafika_biografistyka_biobibliohrafiia_poniatiinyi_arsenal_istoryko-biografichnykh_d.pdf
- Столярчук, Б. (2021). Маловідомі сторінки життя Миколи Лисенка на Рівненщині. *Нова педагогічна думка*, № 3 (107). С. 150-153.
- Чишко, В. С. (1996). Біографічна традиція та наукова біографія в історії та сучасності України. Київ: БМТ. 239 с. URL: http://biography.nbuv.gov.ua/data/vidannya/storonni/chishko_mono.pdf
- Чухліб, М.-а. (2022). Борис Лятошинський – невизнаний геній української класичної музики. *Слух*. URL: <https://slukh.media/texts/borys-lyatoshynskiy/>
- Чухліб, М.-б. (2022). Скорик, Сильвестров, Станкович: легендарні композитори сучасної української класичної музики. *Слух*. URL: <https://slukh.media/texts/composers-of-modern-ukrainian-classical-music/>

References

- Biography. (2024). [Biography]. *Cambridge dictionary*. Retrieved from: <https://dictionary.cambridge.org/uk/dictionary/english/biography> [in English].
- Byelikova, V. V. (2011). *Istoriya ukrayins'koyi muzyky: Navch. posibnyk* [History of Ukrainian music: teaching manual]. Kryvyi Rih: MONMS Ukrayiny. Vydavnychyy dim, 372 p. [in Ukrainian]
- Chukhlib, M.-a. (2022). Borys Lyatoshyns'kyi – nevyznanyy heniy ukrayins'koyi klasychnoyi muzyky [Borys Lyatoshynskiy is an unrecognized genius of Ukrainian classical music]. *Slukh*. Retrieved from: <https://slukh.media/texts/borys-lyatoshynskiy/> [in Ukrainian]
- Chukhlib, M.-b. (2022). Skoryk, Syl'vestrov, Stankovych: lehendarni kompozytory suchasnoyi ukrayins'koyi klasychnoyi muzyky [Skoryk, Sylvestrov, Stankovich: legendary composers of modern Ukrainian classical music]. *Slukh*. Retrieved from: <https://slukh.media/texts/composers-of-modern-ukrainian-classical-music/> [in Ukrainian]
- Chyshko, V. S. (1996). *Biohrafichna tradytsiya ta nauko-va biohrafiya v istoriyi ta suchasnosti Ukrayiny* [Biographical tradition and scientific biography in the history and modernity of Ukraine]. Kyiv: BMT. 239 p. Retrieved from: http://biography.nbuv.gov.ua/data/vidannya/storonni/chishko_mono.pdf [in Ukrainian]
- Dzeverin, I. O. (1988). *Ukrayins'ka literaturna entsyklopediya: v 5 t.* Biohrafiya [Ukrainian literary encyclopedia: in 5 vol. [Biography]. Kyiv: Holov. red. URE im. M. P. Bazhana, 1: A–H. 536 p. [in Ukrainian]
- Honcharuk, K. (2022). Kompozytor Yevhen Stankovych: «Ves' ukrayins'kyi narod zaraz – zbroyni syly» [Composer Yevhen Stankovych: «The entire Ukrainian people are now the armed forces»]. *Suspil'ne kul'tura*. Retrieved from: <https://suspilne.media/culture/283284-kompozitor-evgen-stankovic-ves-ukrainskij-narod-zaraz-zbrojni-sili/> [in Ukrainian]
- Kol'tsova, O. (2023). Yak zrobyty muzyku odniieyu z osnov identychnosti [How to make music one of the foundations of identity]. *LB*. Retrieved from: https://lb.ua/blog/oleksandra_koltsova/571131_yak_zrobiti_muziku_odniieyu_z_osnov.html [in Ukrainian]
- Korniy, L. (1996). *Istoriya ukrayins'koyi muzyky*. CH. I (Vid naydavnishykh chasiv do seredyiny KHVIII st.) [History of Ukrainian music. Ch. I (From the earliest times to the middle of the 18th century)]. Kyiv-Kharkiv-N'yu-York: Vydavnytstvo M. P. Kots'. 314 p. [in Ukrainian]
- Kostyuk, N. (2023). Braty Revuts'ki – dvoedynstvo vyznachnykh myttsiv Ukrayiny [The Revutsky brothers are a duo of outstanding artists of Ukraine. Historical calendar. Personalities]. *Istorychnyy kalendar. Osobystosti*. Natsional'nyy istoryko-etnohrafichnyy zapovidnyk «Pereyaslav». Retrieved from: <https://www.niez.com.ua/museums/entsyklopediia-zapovidnyka/istorychnyikalendar/%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96/2686-braty-revutski-dvoyedynstvo-vyznachnykh-myttsiv-ukrayiny.html>

- com.ua/museums/entsyklopediia-zapovidnyka/istorichnyi-kalendar/%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96/2686-braty-revutski-dvoyedynstvo-vyznachnykh-myttsiv-ukrayiny.html [in Ukrainian]
- Kryzhnya, M. (2023). «Z'yednav Skhidnu i Zakhidnu Ukrayinu». Do 181 richnytsi vid dnya narodzhennya kompozitora Mykoly Lysenka [«Connected Eastern and Western Ukraine». To the 181st anniversary of the birthday of the composer Mykola Lysenko]. *Suspil'ne kul'tura*. Retrieved from: <https://suspilne.media/culture/405680-zednav-shidnu-i-zahidnu-ukrainu-do-181-ricnici-z-dna-narodzena-kompozitora-mikoli-lisenka/> [in Ukrainian]
- Markiv, M. (2022). Khto takyy Mykola Lysenko – bat'ko ukrayins'koyi klasychnoyi muzyky [Who is Mykola Lysenko – the father of Ukrainian classical music]. *Slukh*. Retrieved from: <https://slukh.media/texts/who-is-mykola-lysenko/> [in Ukrainian]
- Mykhas'kova, M. A. (2011). Osoblyvosti metodychnoho zabezpechennya kursu «Istoriya ukrayins'koyi muzyky» u navchal'nykh zakladakh pedahohichnoyi osvity [Peculiarities of methodological support of the course «History of Ukrainian Music» in educational institutions of pedagogical education]. *Naukovi zapysky NDU im. M. Hoholya. Psykholoho-pedahohichni nauky*, 6. P. 66-68. Retrieved from: http://lib.ndu.edu.ua:8080/dspace/bitstream/123456789/522/1/%D0%9D%D0%97_2011_6.pdf#page=66 [in Ukrainian]
- Mykhaylychenko, O. V. (2010). *Mystets'ka osvita v Ukrayini: teoriya i praktyka* [Art education in Ukraine: theory and practice]. Sumy: SumDPU im. A. S. Makarenka. 255 p. [in Ukrainian]
- Polevina, O. (2020). «Vony zminyly svit muzyky»... i miy svit! [«They changed the world of music»... and my world!]. *Narodne slovo*: [internet-versiya]. Retrieved from: <http://surl.li/fkumvs> [in Ukrainian]
- Popyk, V. I. (2015). Biography – biohrafika – biohrafistyka – bibliohrafiya: ponyatiyny arsenal istoryko-biohrafichnykh doslidzhen' [Biography – biography – biographical studies – bibliography: conceptual arsenal of historical and biographical research]. *Ukrayins'kyy istorychnyy zhurnal*, 3. P. 122-136. Retrieved from: https://shron1.chtyvo.org.ua/Popyk_Volodymyr/Biography_biohrafika_biohrafistyka_biobibliohrafiia_poniatinyi_arsenal_istoryko-biohrafichnykh_d.pdf [in Ukrainian]
- Stolyarchuk, B. (2021). Malovidomi storinky zhyttya Mykoly Lysenka na Rivnenshchyni [Little-known pages of the life of Mykola Lysenko in the Rivne region]. *Nova pedahohichna dumka*, 3 (107). P. 150-153. [in Ukrainian]

Alla Lytvynenko

Biographical tradition in the Ukrainian musical culture: temporal aspect

Abstract. The *purpose* of the article is to study the formation and evolution of the biographical tradition in Ukrainian music, to determine its impact on national identity and cultural memory. To achieve this goal, a number of tasks were performed: the essence of the concepts of “biography” and “biographical tradition” was defined; the main stages of the development of the biographical tradition in Ukrainian musical culture were identified; biographies of prominent Ukrainian musicians of different historical periods were analyzed; the role of biographical research in the formation of national identity was investigated; recommendations for further research and practical application of the biographical tradition in Ukrainian musical culture were given. **Research methodology.** The study used general scientific methods of cognition: analysis, synthesis, systematization and generalization. **Scientific novelty.** The study is the first to examine the biographical tradition in Ukrainian musical culture through the prism of its historical development and connection with the formation of national identity. The novelty of the work lies in a comprehensive approach to analyzing the biographies of prominent Ukrainian musicians, including the study of the influence of social, political, and cultural factors on their work. This allowed us to reveal the role of the biographical tradition not only as a means of documenting individual achievements, but also as an important tool for cultural renewal and preservation of national memory in modern conditions. **Conclusions.** The study has shown that the biographical tradition plays an important role in shaping the cultural identity of the nation and serves as a source of deeper understanding of the development of Ukrainian music. The analysis of the biographies of Ukrainian composers has shown that their work reflects both individual searches and collective experience, including the social and political conditions in which they worked. It is recommended to continue researching the life and work of contemporary Ukrainian musicians who transform the traditions of their predecessors; to expand cultural exchanges to strengthen the international status of Ukrainian musical heritage.

Keywords: biography, biographical tradition, historical and temporal context, musical culture, cultural heritage, national identity.